

บทบาทคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอในการป้องกัน อุบัติเหตุทางถนน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

The Role of District Health Board in Prevention of Road Traffic Accident in Pabon District, Phatthalung Province.

จุฬารัตน์ เหตุทอง^{1*}, วรสิทธิ์ ศรศรีวิชัย², กุลทัตหงษ์ชยางกูร³

การจัดการระบบสุขภาพ สถาบันนโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*Corresponding author's e-mail : touglom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน กลุ่มตัวอย่าง คือคณะกรรมการ พชอ. อำเภอป่าบอน และเข้าร่วมประชุมอย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี จำนวน 20 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 60 เป็นคณะกรรมการมา 1-2 ปี ร้อยละ 45 เป็นหัวหน้างาน ร้อยละ 65 ในการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนน คณะกรรมการ พชอ.ป่าบอนมีขั้นตอนการทบทวน วิเคราะห์ และกำหนดประเด็นปัญหา จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลัง ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นำเสนอผลการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีการประชุมระดับจังหวัด การดำเนินงานด้วยกลไก พชอ. เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาในพื้นที่ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการนำกลไก พชอ. ไปใช้ในการทำงานทั้งในระดับอำเภอและชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาในพื้นที่ต่อไปข้อเสนอแนะ

คำสำคัญ: อุบัติเหตุทางถนน, การป้องกันการบาดเจ็บ, การมีส่วนร่วม, ระบบสุขภาพอำเภอ, คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ

Abstract

The purpose of this research was to study the role of the District Health Board in the prevention of road traffic accidents. This is the main mechanism propels to prevention of road traffic. The samples were 20 District Health Board members of Pa Bon District who attended the meeting at least six times a year. They were selected by a purposive sampling method. Data were collected by a questionnaire and an interview guideline. Quantitative data were analyzed by descriptive statistics. Qualitative data were analyzed by content analysis. The study results revealed that most of the samples were males (60%). They have been the District Health Board members for 1-2 years (45%). They were mostly supervisors (65%). In the implementation of road traffic accident prevention, the District Health Board of Pa Bon District had the process of reviewing, analyzing, and defining the problems, organizing activities to drive operations, field visits, giving advice, and both formally and informally monitoring and evaluating the operations. The overall operational results were presented and lesson learned were shared at the provincial level meeting forum. Implementing the District Health Board mechanism allows all relevant sectors to recognize the importance of the area-based problems and engage in problem-solving. The District Health Board should be implemented at both district and sub-district levels in order to create participatory, area-based problem-solving.

Keywords: road traffic accident, injury prevention, participation, district health system, district health board

บทนำ

อุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย (World Health Organization, 2019) อุบัติเหตุทางถนน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะการสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถนะทางร่างกายและจิตใจ ประเทศไทยกำหนดให้การลดอุบัติเหตุทางถนนเป็นวาระแห่งชาติโดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน จัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน และจัดทำแผนปฏิบัติการ "ทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554-2563" เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีทิศทางการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนด้วยการสร้างร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตเหลือไม่เกิน 10 คนต่อประชากร 100,000 คน ภายในปี 2563 (Atiraj Maneepak, 2017)

กระทรวงสาธารณสุขกำหนดแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ผ่านระบบสุขภาพอำเภอและตำบล เพื่อให้เกิดการทำงานบูรณาการในระดับอำเภอลงไปสู่ท้องถิ่น เน้นให้ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมทำงานในลักษณะ "ทีมแนวราบ/แนวตั้ง (Matrix team)" เชื่อมและยึดโยงกับประชาชนอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับรายบุคคล ครอบครัวและชุมชนรับรู้สถานะในภาพรวมของระบบบริการ บริหารจัดการระดมทรัพยากรในแต่ละภาคส่วนเพื่อ

<http://libapp.tsu.ac.th/OJS/index.php/TSUOJ>

แก้ไขปัญหโดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)หรือ District Health Board (DHB) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอ (Yongyut Pongsupap, 2018) จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การใช้กลไกของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงการทำงานในระดับชุมชนและท้องถิ่นได้ดี อำเภอป่าบอนยังคงเป็นอำเภอที่มีปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุดของจังหวัดพัทลุง แม้จะมีการดำเนินการของกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ข้อมูลจากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า จังหวัดพัทลุงมีการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรและขนส่งเป็นอันดับ 2 ของเขตสุขภาพที่ 12 โดยอำเภอที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุด คือ อำเภอเมืองและอำเภอป่าบอน อำเภอที่มีผู้เสียชีวิตมากที่สุดคือ อำเภอเมืองและอำเภอเขาชัยสน จำนวน 15 คนและรองลงมาคือ ควนขนุน ป่าบอน จำนวน 12 และ 6 คน ตามลำดับ รายงานการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนจากระบบข้อมูลการเสียชีวิต 3 ฐาน และรายงานอุบัติเหตุ 19 สาเหตุปีงบประมาณ 2561 พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำผิดวินัยจราจร เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย เมาสุรา ขับรถเร็ว ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย จักรยานยนต์ดัดแปลง⁽⁷⁾โดยการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอำเภอป่าบอนส่วนใหญ่เป็นการดำเนินนโยบายและมาตรการระดับองค์กรของหน่วยงานภาครัฐ ยังดำเนินการไม่ครอบคลุมถึงในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน จึงเป็นที่มาของการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน เพื่อลดจำนวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอป่าบอน

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอป่าบอน ที่ทำงานหรืออาศัยอยู่ในอำเภอป่าบอน และเข้าร่วมประชุมอย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี จำนวน 20คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาทของคณะกรรมการ พชอ.ป่าบอน ตามมาตรการความปลอดภัยทางถนน 5 เสาหลัก ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC)เท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) การศึกษาครั้งนี้ได้รับการพิจารณาและอนุมัติในการทำวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลขที่ EC 016/63 ลงวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2563

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย (ร้อยละ 60) อายุมากกว่า 51ปี (ร้อยละ 75) การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 85) เป็นบุคลากรภาครัฐ(ร้อยละ 65) เป็นผู้บริหาร(ร้อยละ 65) มีบทบาทเป็นผู้กำหนดนโยบาย (ร้อยละ 65) ทำงานเป็นคณะกรรมการ พชอ.ระยะเวลา 1-2 ปี (ร้อยละ 45)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง(n= 20)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	60.00
หญิง	8	40.00
อายุ		
31 – 40 ปี	2	10.00
41 – 50 ปี	3	15.00
มากกว่า 51 ปี	15	75.00
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	15.00
ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า	17	85.00
หน่วยงานในที่ทำงานปัจจุบัน		
ภาครัฐ	13	65.00
ภาคเอกชน	3	15.00
ภาคประชาชน	4	20.00
ตำแหน่งในคณะกรรมการ พชอ.		
ผู้บริหาร	13	65.00
ผู้ปฏิบัติงาน	7	35.00
บทบาทหน้าที่หลักใน พชอ.		
กำหนดนโยบาย	13	65.00
สนับสนุนนโยบาย	7	35.00
ระยะเวลาที่เข้าร่วม พชอ.		
3เดือน – 1 ปี	11	55.00
1- 2 ปี	9	45.00

2. การดำเนินงานตามบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ. ป่าบอน) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ พ.ศ. 2561

ผลการศึกษารายงานของคณะกรรมการ พชอ. ทั้ง 7 ข้อ พบว่า คณะกรรมการ พชอ.ป่าบอนทั้งหมดมีความเห็นว่าการดำเนินงานครอบคลุม 2 ข้อ คือ 1) มีการกำหนดเป้าหมายแนวทางและยุทธศาสตร์ มีแผนงานโครงการสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน 2) มีการขับเคลื่อนให้เกิดบูรณาการร่วมกัน ส่วนข้อที่คณะกรรมการ พชอ.ป่าบอนมีความเห็นว่ายังดำเนินการไม่ครอบคลุม ได้แก่ 1) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน การแบ่งปันทรัพยากรด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ (ร้อยละ 65) 2) การติดตามเยี่ยมเสริมพลังสร้าง

<http://libapp.tsu.ac.th/OJS/index.php/TSUOJ>

แรงจูงใจ เสนอแนะและให้คำปรึกษา (ร้อยละ 75) 3) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง(ร้อยละ 65) 4) มีการประสานงานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่ ส่งต่อข้อมูลเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ร้อยละ 65)และ 5) ปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย เช่น การเข้าร่วมโครงการจิตอาสา เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อขอความร่วมมือ (ร้อยละ 50)

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของคณะกรรมการ พขอ.ป่าบอนตามมาตรการความปลอดภัยทางถนน 5 เสาหลัก พบว่า มีการดำเนินการแก้ปัญหาให้สอดคล้องตามบริบทพื้นที่ที่กำหนดที่มาของประเด็นปัญหาจากการทบทวน วิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยวิธีการร่วมประชุม การทำประชาคม และ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในเวทีการประชุมประจำเดือนของหัวหน้าส่วนราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกับทีมเครือข่ายสุขภาพดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยทางถนน 5 เสาหลัก

เสาหลักที่ 1 การบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนนคณะกรรมการ พขอ. ป่าบอน กำหนดให้แต่ละหน่วยงาน จัดทำแผนงานโครงการและดำเนินการตามภารกิจและมอบหมายเป็นคำสั่งให้สอดคล้องกับนโยบายภายใต้ “ความปลอดภัย และมีวินัยจราจร” เป้าหมาย คือมุ่งเน้นการป้องกันลดการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนแต่งตั้งกรรมการ คณะทำงานด้านอุบัติเหตุทางถนน และจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ สถานประกอบการ และชุมชน

เสาหลักที่ 2 ถนนและการสัญจรอย่างปลอดภัยเป็นการสร้างความปลอดภัยของถนนสำหรับรถทุกประเภท คณะกรรมการ พขอ. ป่าบอน มอบหมายให้หมวดการทาง องค์กรบริหารส่วนตำบลโรงงาน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา เช่น การซ่อมแซมผิวถนนที่ขรุขระและชำรุด เพิ่มไฟส่องสว่างให้เพียงพอ มีป้ายเตือนบริเวณที่มีโค้ง มีเนิน แบ่งเส้นช่องจราจรให้ชัดเจน ปรับปรุงทัศนวิสัยในการขับขี่

เสาหลักที่ 3 ยานพาหนะที่ปลอดภัยจัดทำแผนเกี่ยวกับความปลอดภัยของยานพาหนะให้มีสภาพพร้อมก่อนการใช้งานร่วมกับสำนักงานขนส่ง บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัดวิทยาลัยการอาชีพ และการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องการตรวจเช็คสภาพรถให้พร้อมใช้งานและให้บริการซ่อมบำรุงอะไหล่ที่ชำรุด รวมถึงบริการจัดทำการประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถและการต่อทะเบียนรถ

เสาหลักที่ 4 การใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยจัดทำแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมจราจรที่ดี เพิ่มมาตรการบังคับใช้กฎหมายควบคุมไปกับการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ประชาชน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และวินัยจราจรเช่น การคาดเข็มขัดนิรภัยและการสวมหมวกนิรภัย 100% เมาไม่ขับลดความเร็วโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สถานีตำรวจภูธรโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เสาหลักที่ 5 การตอบสนองหลังเกิดอุบัติเหตุจัดทำแผนงานโครงการด้านการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อสร้างเสริมความพร้อมต่อการตอบสนองในสถานการณ์ฉุกเฉิน พัฒนาความสามารถของบุคลากรและระบบสุขภาพในการดูแลรักษาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนที่เหมาะสมโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ โรงพยาบาลป่าบอนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หน่วยกู้ชีพ บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และสถานีตำรวจภูธร

2) การขับเคลื่อนให้เกิดบูรณาการร่วมกันในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนคณะกรรมการ พขอ. มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านอุบัติเหตุทางถนนจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมประชุม

<http://libapp.tsu.ac.th/OJS/index.php/TSUOJ>

วางแผนการดำเนินงานและมอบหมายให้แก่งานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งมีการดำเนินการในเสาหลักที่ 2- เสาหลักที่ 5

เสาหลักที่ 2 ถนนและการสัญจรอย่างปลอดภัยมีการสำรวจ เก็บข้อมูล แก้ปัญหาจุดเสี่ยง ซ่อมแซมปรับปรุงถนน ซ้ำรด เพิ่มไฟส่องสว่าง ติดตั้งป้ายสัญญาณเตือน ปรับปรุงภูมิทัศน์ 2 ซ้างทางเพื่อเพิ่มทัศนวิสัยในการขับขี่ ผ่านโครงการ กิจกรรมจิตอาสาที่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมกันสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์

เสาหลักที่ 3 ยานพาหนะที่ปลอดภัยดำเนินการโดยบูรณาการร่วมกับโครงการอำเภอเคลื่อนที่ ซึ่งแต่ละเดือนจะออก ตำบลละครั้ง

เสาหลักที่ 4 การใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยมีการจัดทำโครงการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานีตำรวจภูธรสำนักเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) โดยได้รับการ สนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เพื่อให้ความรู้และ ประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและวินัยจราจรให้ครอบคลุมกับประชาชนทุกตำบล ดังนี้

1. โครงการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้ ขับขี่ปลอดภัยสร้างวินัยจราจร
2. โครงการ 5 นาทีหน้าเสาธง พิจารณาเพื่อน้องนักเรียน
3. ตั้งจุดตรวจอำนวยความสะดวกการจราจรและบังคับใช้กฎหมาย
4. ฝึกอบรมผู้ช่วยงานจราจร อาสาจราจร อาสาสมัครตำรวจบ้าน
5. สร้างการรับรู้ให้กับนักเรียนโดยการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน

เสาหลักที่ 5 การตอบสนองหลังเกิดอุบัติเหตุดำเนินการโดยโรงพยาบาลร่วมกับ รพ.สต. จัดทำโครงการช่วยฟื้นคืนชีพให้แก่ ประชาชนอบรมทีมกู้ชีพเพื่อเพิ่มทักษะและความชำนาญในการช่วยเหลือติดตามเยี่ยมบ้านโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของ รพ. สต.และจิตอาสาเพื่อดูแลและฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ โรงพยาบาลสำนักงาน สาธารณสุขอำเภอ รพ.สต.ทีมกู้ชีพ และ อปท.

3) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน คือ 1) หน่วยงาน ภาครัฐให้การสนับสนุนบุคลากรโดยการจัดสรรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น เป็น วิทยากรให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางถนนให้แก่ประชาชน 2) หน่วยงานภาคเอกชนร่วมสนับสนุนงบประมาณ และ อุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือกรณีเกิดอุบัติเหตุทางถนน 3) ภาคประชาชนให้ความร่วมมือโดยการเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรม เช่น การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ การประสานงานกับเครือข่ายในพื้นที่ การเฝ้าระวังและป้องกันอุบัติเหตุทาง ถนน

4) การติดตามเยี่ยมเสริมพลัง เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาโดยดำเนินการผ่านเวทีการประชุม ประจำเดือนหัวหน้าส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ได้รับ มอบหมายไปยังคณะกรรมการ พขอ. ทุกเดือน

6) การประสานงานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อส่งต่อข้อมูลมีการส่งต่อข้อมูลการ เกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ผ่านผู้นำชุมชน การประชุมหมู่บ้าน อปท. การประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มไลน์ร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้หน่วยงานระหว่างอำเภอในเวทีการประชุมระดับจังหวัด

7) ปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย เช่น การเข้าร่วมโครงการจิตอาสา เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อขอความร่วมมือ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า คณะกรรมการ พขอ.มีการดำเนินงานตามบทบาทโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นคำสั่งสายลักษณะอักษรมีการประชุมคัดเลือกประเด็นปัญหานำไปสู่การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ และจัดทำแผนในการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนตามแนวทางมาตรการความปลอดภัยทางถนน 5 เสาหลัก สอดคล้องกับงานวิจัย⁽⁸⁾ ในการคัดเลือกคณะกรรมการที่เหมาะสมครอบคลุมตามลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงาน มีการบูรณาการและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยการระดมทรัพยากรด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มีการสร้างแรงจูงใจ ให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาโดยคณะกรรมการติดตามเยี่ยมเสริมพลังโดยร่วมลงพื้นที่ในการทำกิจกรรมด้วยกันกับชุมชน ทำให้ชุมชนเห็นถึงความสำคัญและเป็นแรงจูงใจในการทำกิจกรรมให้ต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งศึกษาผลของการเสริมพลังอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจากรายงานการประชุมของฝ่ายเลขาในเวทีการประชุมประจำเดือนและการลงพื้นที่ร่วมทำกิจกรรมการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนกับภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย⁽¹⁰⁾โดยการประเมินผลที่เหมาะสมตามบริบทของเครือข่ายในพื้นที่ทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่องมีการประสานงานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่ มีการส่งต่อข้อมูลให้คณะกรรมการ พขอ.รับทราบข้อมูลจากการเข้าร่วมประชุมประจำเดือน

นอกจากนี้ การศึกษานี้พบว่า คณะกรรมการ พขอ. ยึดหลักการของกลไก พขอ. มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนได้ โดยการดำเนินงานตามบทบาทของคณะกรรมการพขอ. ป่าบอนสอดคล้องกับมาตรการความปลอดภัยทางถนน 5 เสาหลัก ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายแนวทางการดำเนินงานโดยมุ่งหมายให้บูรณาการร่วมกันกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน 2) ขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานโดยการแต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจนมีการประชุมวางแผนในการป้องกันและการช่วยเหลือหลังเกิดอุบัติเหตุร่วมกันระหว่างกับโรงพยาบาลป่าบอน ตำรวจ หน่วยกู้ชีพ อปท. จัดกิจกรรมรณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% ไม่ซักรถเร็ว ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร ทำป้ายเตือนบริเวณจุดเสี่ยง ให้ความรู้เรื่องกฎระเบียบวินัยจราจรในเด็กนักเรียนรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน 3) ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญโดยกำหนดเป็นนโยบาย มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ4)การให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษา5) การติดตามและประเมินผล 6) ประสานหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ 7) การส่งข้อมูล พบว่ามีการส่งคืนข้อมูลให้แก่ภาคีเครือข่าย และ 8) การสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย⁽¹¹⁾ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่การร่วมรับรู้ การร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและร่วมรับผลและสอดคล้องกับงานวิจัย⁽¹²⁾ที่พบว่า ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการสร้างเสริมความปลอดภัยจากการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรและการจมน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่พบว่า การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนต้องเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาวางแผน ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ เป็นกลไกหลักในการส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้มแข็ง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

<http://libapp.tsu.ac.th/OJS/index.php/TSUOJ>

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาระบบการดำเนินงานของคณะกรรมการ พชอ. ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

เอกสารอ้างอิง

- Atiraj Maneepak. (2017). The Effectiveness of the Administration of Land Accidents Reduction in the Area of Bangkok Metropolitan. *Thammasat Journal*, 34(1),145-155.
- Chawullaluk Rattanasingha. (2016). Design of guideline to prevent traffic accidents through participation of the network Yang Sisurat District, Mahasarakham province. *Mahasarakham hospital J Journal*, 17-23.
- Chutarat Chompunth. 2012. A Review of The Public Participation Concept in “The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement” in Thai Context.. *NIDA Journal of Environmental Management*, 8(1)
- Department of disease control,Ministry of Public Health.(2019).
Available from:http://roadsafetythai.org/image/document/doc_20181221155800.pdf
- Getsara Sansiritaweesoek. Model Development for Safety Promotion on Road Traffic Injuries and Drowning by Community Participation. *Journal of Health Science*, 25(5), 812-822.
- Ministry of Public Health. (2016). Office of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary.
- Pallapa Rasusho, Nihafiza, Nimaming. (2016). Lessons learned from the health insurance fund Lang Suan Municipality Chumphon Province.
- Reports of deaths from road accidents 3 bases of data and 19 causes of accident reports Phatthalung Provincial Public Health office. 2018.
- World Health Organization. (2019). Global Road Safety Situation Report. Available from <https://www.afro.who.int/sites/default/files/2017-06/summary%20thailand.pdf>.
- Yongyut Pongsupap. (2018). Handbook for considering the regulations of the Prime Minister's Office on the development of quality of life at the local level.Thailand Healthy Lifestyle Strategic Management.